

tételt talán így kellene megváltoztatni: „kit vadászaton engedély nélkül kapnak“. — Talán több helyen is lennének ily kisebb változások teendők, melyek a tárgynak összhangjára nézve netalán szükségesek.

A Hetedik fejezet.

Helyesen fejezi be az egészen törvényt.

* * *

Ennyiből állanak előttem levő két rendbeli vadásztörvény javaslatokra részemről a legtagosabb körvonalakban tett igénytelen észrevételeim, melynek következtében mintegy tartozásommá lőn e két törvényjavaslatból általam összeállított és illetőleg bővített vadász-törvényjavaslatomat mi előbb ezen lapban is bemutatni, és azt nyájás olvasóim kegyeletébe ajánlani.

Gr. F. L.

Élősovények telepítéséről.

Erdészeti magyar irodalmunk terén e kérdéssel még nem találkozunk, s így nemcsak korszerű és hasznos, de kedves olvasmányt is reményelek nyújtani e lapok t. olvasóinak, fölhiva főleg szaktársainkat e tárgy fölkarolására, mely nemcsak az erdészetre, hanem a mezőgazdaságra nézve is nagy fontossággal bír.

Vegyük például mindennemű telkeink különböző s néha igen költséges kerítéseit szemügyre; minő roppant lehet azok száma s minő költséges azok föntartása főleg jelenben, midőn nemcsak a munkaerő annyira drága, hanem a kerítésekhez megkívántató soknemű anyagok ára is napról napra nő.

Érdekes volna, ha bár csak megközelítőleg is, számokban kimutathatni, minő roppant lehet mindazon különféle kerítések összes hossza, melyek honunk számtalan telkeit körülfogják, — s még érdekesebb volna azon összeget ismerni, melyet e mindenféle s néha igen költséges

kerítések föntartása évenként fölemészt; — mert így az élősvények telepítésének aránylag csekély költségeit azokkal öszvehasonlítva, csaknem kézzelfoghatóvá válnék az előny, melyet az élősvények telepítése nyújtana, ide nem értve azok további döntő s elvitázhatlan hasznát, hogy míg a mesterséges kerítések megújítá a rövid időközökben ismétlődik, az élősvények kellő ápolás mellett egy évszázadig is eltartanak.

Nem tagadom, hogy mindaddig, míg honunk legalább egyes vidékei szerfölötti fabőséggel bírtak; míg a kerítésekhez megkívántató fát közléről s olcsón lehetett előállítani s míg a napszám igen csekély volt, a kerítések föntartása is kevésbé lehetett költséges és érezhető; — de jelenben midőn a fuvar, a napszám, oly szűk és drága, s midőn a faanyagok ára is oly roppant s evvel kapcsolatban a kökerítések előállítása is igen sokra rúg, jelenben mondom nem lehet közönyös a kérdés, hogy kell-e, lehet-e s miként a bajon segíteni, mely hová tovább annál nyomasztobba fog válni földbirtokosainkra nézve.

Megvagyok győződve, hogy e kérdés már is fölmerülhetett sokaknál s hogy tán kísérletek is tétettek annak megoldására élősvények telepítése által; de hogy mindedig nem a kellő eredménnyel s nem a kívánt terjedelemben, — azt sajnosan tapasztaljuk.

Az élősvények előnyei.

1. Jóval olcsóbbak a kőfal-, deszka- és czölöpkerítésekénél.
2. A vesszőből fonott kerítésekénél sem kerülnek többre, de lehetnek még ezeknél is olcsóbbak. Egyébiránt ha csakugyan drágábbak is lennének, előnyük még akkor is tulsúlyal bírna, minthogy a nagyobb költség az élősvények hosszas tartóssága által bőven ellensúlyozva lenne.
3. Az élősvények föntartása ok- és czélszerűn végbevitt telepítésük után igen kevés s jóval kevésbb költségget igényel, mint bármimű más kerítések föntartása.
4. Bármimű más kerítések gyakori megújítása, s azoknak méggyakoribb kijavítása sok munkát, anyagot s egyszer-mind sok költséget is emészt föl, minek élősvények által egykor mindenkorra elejét lehet venni, — végre

5. Azok jóval tömöttebbek s áthatlanabbak a fonott kerítéséknél, s azokat szél, marha sat. sehogy sem döntheti le.

Az élősvények haszna.

1. Általuk sok, faanyagot lehet megkimélni, mi annál több haszonnal van egybekötve, mennél drágábbak a faanyagok.

2. Az élősvények évenkénti nyesésénél nyert galyakat takarmány, alam, —

3. azok fokenként elhaló részeit pedig tüzelő anyagul lehet fölhasználni.

4. Ha az élősvények nagy kiterjedéssel bírnak, kedvező befolyást gyakorolnak a tenyésztetre megakadályozva a szárító szelek káros befolyását.

5. Gátolják vagy legalább is mérséklék télen át a hófuvatagokat, s megakadályozzák egyszersmind, hogy a szél a fagyok ellen védelmül szolgáló hó réteget a vetésekről elfújja.

6. Védik az élősvények a telkeket futó homok ellen.

7. Az élősvények oltalma alatt a tenyésztet tavasszal jobbkor éled s őszzel tovább tart, mi a növényzetre egyáltalában, főleg pedig a fű növéseire kedvezően hat.

8. Az élősvények által körített föld, a nyílt terekkel szemben, mindig termékenyebb, annyira, hogy előbbiek jövedelme az utóbbiakét $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{4}$ -del is meghaladja.

9. Könnyítik azok a marha tenyésztést is, mert nemcsak hogy दु-sabb legelőt nyújtanak, mint a nyílt szabad föld, hanem az így befoglalt telkeken a nyájak őrzése is jóval egyszerűbb s körülmények szerint a pásztorokat is nélkülözhetőkké teszi.

10. A legczélszerűbb kerítést szolgáltatják faiskolák számára, mert a nyulakat vissza tartják azoktól, minthogy a nyulak kivált a kökénysvények galyain bő tápot lelnek s nem hatolnak azokon át a faiskolába.

11. A kökény és cseregalagonyából növelt élősvényeken tartozkodó hernyók rendesen olyanok, melyek a gyümölcsfák lombját szokták

főlemészteni, de a tapasztalat azt tanúsítja, hogy ott, hol élősvények vannak, a hernyók a gyümölcsfákat bántatlanul hagyják s a lepkék is tojásaikat inkább a nevezett tövisbokrokra, mint pedig a gyümölcsfákra rakják, hol az azokból kibújt hernyókat nemcsak könnyebben meg lehet semmisíteni, de miután az élősvények sok oly madárnak szolgálnak tanyául, melyek nagyrészt hernyókból élnek, ezek elszaporodása már ez által is gátolva van, végre

12. Az élősvények diszél is szolgálnak a vidékeknek s a szemre nézve igen kellemes zölddel borítják el azokat.

Az élősvények hátrányai.

Az élősvények hátrányait a legtöbb esetben el lehet kerülni, vagy legalább mérsékelni, melyek azonban, az élősvények előnyeit és hasznát ellensúlyozni nem képesek. —

Az élősvények ellen fölhozott hátrányok között előtérben áll:

1. azon állítás, hogy telepítésükre 5, néha 10 év is szükségeltetik, míg a mesterséges kerítések rövid idő alatt elkészíthetők;

2. hogy azok árnyékot vetnek maguk körül;

3. hogy gyökérzetük szétterjed s a közeli telkeket ellepi; s

4. hogy azok kártékony rovaroknak bő tanyát nyújtanak.

Az első pont alatti hátrány csak akkor birna némi jelentőséggel, ha az élősvényt új kerítés gyánánt akarnánk alkalmazni ott, hol régi kerítés még nem létezett; mert ellenkező esetben csak is tőlünk függ a régi kerítést mindaddig meghagyni, míg az annak hosszába ültetett élősvény tökéletességet ért, kivált miután az élősvénynek egy ideig ugyanis szüksége van védkerítésre.

Ennél több jelentőséggel birna minden esetre, ha az élősvény nagy árnyékot vetne; de ezt is ellehet kerülni az által, ha az élősvényt csak is 3, vagy legfeljebb 4 lábnyi magasra növeljük. A gyökerek szétterjedését elkerülhetjük, ha oly fanemeket használunk élősvénynek, melyek gyökerei messze nem terjednek szét.

A mi az utolsó pontot illeti, ha nem is lehet tagadni, hogy az élősvényeken, kivált a cseregalagonyán sok rovar tanyáz, de minthogy

az élősvények úgy is törpék, az azokba fészkelte rovarok (hernyók) öszvefogdosása semmi nehézséggel sem jár, mely földadattól egy mezei- vagy kertigazda sem fog vissza riadni, ki az élősvények elismert hasznosságára bár némi fontasságot is fektetni kész.

Előre bocsátva a mondottakat, lássuk most minő eljárást kell követnünk az élősvények telepítésénél s mire kell figyelmünket kiválólag fordítanunk. —

1. Minő fákát válasszunk élősvények telepítésére?

Az e célra alkalmas fáknak megválasztása függ első rendüleg:

- a) a helyi klímától,
- b) a talaj minőségétől,
- c) az élősvény rendeltetésétől tekintettel a bekerítendő telek nemére, és
- d) attól, hogy minő mértékben alkalmas ez vagy ama fanem inkább a szóban forgó célra.

A mi a klímái viszonyokat illeti, nem szabad oly fanemet választani, mely az élősvény számára kijelölt helyen nem othonos; mert nagyon is hibáznánk, ha például cseregalagonyából, mely inkább csak mérsékelt vidékek plántája, fennvidékeken, fennsíkokon akarnánk élősvényt növelni.

A talaj minősége a fanem megválasztására nem bír föltétlenül döntő befolyással, mert terméketlen talajt lehet trágyával javítani, nem megfelelő talajt pedig más alkalmas földdel elegyíteni, kivévn, ha e módja a talajjavításnak igen költséges lenne, mely esetben inkább a kevésbé célirányos, de a talajnak jobban megfelelő fanemet volnánk kénytelenek választani.

Az élősvény rendeltetése a bekerítendő telek minőségétől függ, az az attól, hogy udvart, kertet, szántót, legelőt vagy erdőt akarnánk e bekeríteni, a hol tehát jóelőre tudnunk kell, hogy tömött legyen-e nagyon az élősvény vagy sem, mert eszerint választanánk meg aztán a fanemet is; mert ha valaki például nyílt — vagy terelő utak

mellett fekvő telket akarna élősvénynyel elzárni, igen rosszul cselekednék, ha sűrű s áthatlan élősvénnyt szolgáltató cseregalagonya helyett, fagyalfát használna e célra. —

Vége a mi a fanem megválasztását illeti, ez szintén lényeges egy kérdés, minthogy a különböző fanemek ebbeli sajáttsága igen eltér egymástól.

Hogy az élősvénynek alkalmas fanem minő kellékekkel birjon, — azt a következőkből ítélhetjük meg; annak ugyanis olyannak kell lenni: hogy az átültetést kiállja;

hogy első éveiben gyorsan nőjön;

hogy nem csak a nyesést tűrje, hanem nyesett részeit dúsán viszapótolni is képes legyen;

— hogy annak alsó ágai a felsőbb ágak okozta beárnyékolást eltűrjék, tehát nem csak hogy az élősvény alatt hézagossá ne váljék, hanem ellenkezőleg hová tovább, annál inkább tömörödjék;

hogy gyökérzete nagyon el ne ágazzék;

hogy külnyomásnak, erőnek ellent állni képes legyen s magas kort érjen el;

hogy tövisei következtében mennél áthatlanabbá váljék;

hogy rovar pusztítások ellen biztos legyen;

hogy lombja lehetőleg használható legyen mint takarmány, alom, sat.

Általában véve a lombos fák inkább csak alantvidékekre valók, valamint a középhegyek vidékeire, míg a magasb hegységek közt a tülevelű fák felelnek meg inkább.

Hogy különböző fanemeinket minő eredménynyel lehetne egymással e célra elegyíteni — arról nem birunk még tapasztalati adatokkal; egyébiránt a mit utóbb mondandunk, az diszkertekre nem, és csakis a mezőgazdaságilag fontos élősvényekre vonatkozand.

Tekintve a fönne elsorolt kellékeket, fanemeink között első helyen áll:

A galagonya (*crategus*) mely mint első rendű cserje, csaknem mindenütt el van terjedve honunkban és annyira ismerős, hogy annak bővebb leírása itt fölösleges; megjegyzendő mindazon által, hogy e cserje

fajnak két neme van u. m. a cseregalagonya (Cr. oxyacanta) és az egy magu galagonya (Cr. monogynia) melyek közül utóbbi az elsőtől abban különbözik: hogy gyorsabban nő, amannál magosabb és erősebb; levele csipkésebb, hegyezettebb s színre nézve sötétebb; virága finomabb, gyümölcse nagyobb, hosszabb, izletesebb s csakis egy és nem három, de jóval nagyobb diócskát rejt magában, — végre pedig az előbbinél sokkal tövisesebb is, mely sajátágai folytán amannál előnyösebb is. — Kiemelendő itt még e cserjét illetőleg, hogy octóberben érő magvának gyűjtésénél arra kell vigyáznunk, hogy azt az érés ideje után rögtön leszedve minél tökéletesebb magot szerezzünk magunknak, s hogy soha más mint friss s ha lehet husától megfosztott magot vessünk a földbe é. p. ősszel, tehát közvetlenül a gyűjtés után, mire a mag nem a következő, hanem csak is a második tavasszal fog kicsírázni. — A galagonya erős és mély gyökeret hajt, s ezért tehát vastag rétegű termékeny s televényes talajt követel.

A cseregalagonya után leginkább ajánlhatók:

A gyertyán (Carpinus betulus) mely az átültetést szintén igen tűri, nagy visszapotló erővel bír s idővel jó tömötté válik. Laza s termékeny talajt kíván. —

A fűzek néhány nemei: u. m. a közönséges vagy fehér fűz (Salix alba), a sár fűz (S. vitellina), a reketye fűz (S. helix), a kötő fűz (S. viminalis), melyek kiválólág nedves vizegyes talajra valók s csakis dugványok által szaporítandók. —

A mondott fanemeken kívül megemlítendőek még:

A som (Cornus mascula), mely első éveiben lassan nő ugyan, de a nyesést igen jól tűri s idővel oly tömötté válik, hogy annak sövényén föl s alá járni lehet.

A fodor jávor (Acer campestre), az előbbivel hason tulajdonsága.

A hipófa (Hippophae rhamnoides).

A vad körtefa (Pyrus communis). Sarjadzó képessége csekély ugyan de a fa maga igen tartos életű.

A fagyál (Ligustrum vulgare), sövénye szép de nem tartos.

Az orgona lila (*Syringa vulgaris*) kivált silányabb talajon.

Kevésbé ugyan, de mind a mellett alkalmasak még:

A magyal (*Ilex aquifolium*) mely szép és tömött sövényt szolgáltat, de lassan nő s zordon vidékeken télen elfagy. —

A fai zánót (*Cytisus laburnum*), zordon vidékeken könnyen elfagy. —

A varju tövis (*Rhamnus catarticus*). Lassan nő. —

A köszméte (*Ribes grossularia*) igen laza, tehát nem áthatlan.

A fán czár vagy ördögionál (*Lycium barbatum*) gyökerei igen szét terjednek. —

A fehér szeder fa (*Morus alba*) inkább lombjáért ajánlható selyem tenyésztésre. —

A tűlevelűek közül:

A lúczfenyő (*Abies excelsa*) A nyesést tűri s kellő bánás mellett földig tömötté válik. —

A tűlevelűek közül, mint elősövénynek alkalmas, de többoldalú hiányaik végett kevésbé ajánlható fánemek:

A tiszafa (*Taxus baccata*) melyet igen szép, tartós és tömött sövénynek lehet ugyan növelni, hanem végtelen lassan nő, az átültetést megsynli s fiatal csemetéje nagyon is védigényes.

A gyalogfenyő (*Juniperus communis*) és a ló cziprus (*Juniperus sabina*). Mind kettő alkalmas ugyan, de lassan nő. —

2. Magról növeljük e az elősövényeket, vagy csemeték ültetése által?

Lehet ugyan az elősövényeket közvetlenül magról is növelni, bevetve a az elősövénynek ellátandó vonalt egyszerűn maggal, de mind a mellett az ültetés határozott előnnyel bír, minthogy általa a telepítés gyorsabban és biztosabban sikerül, s ez semmi, vagy csak igen kevés utójavításokat igényel.

Ez elvből kiindulva tehát az elősövények telepítésének első módját végkép mellőzendjük, magunkat az utóbb elősorolandókban tisztán csak az ültetéshez, az az a telepítések kiválólag célszerűbb és előnyö-

sebb módjához tartva. Dugványokat csak akkor használhatnánk e célra, ha az élősvényt fűz vagy nyárfa nemekből kívánnánk nevelni; csakhogy a mint már említve volt, az e fánemekből növelt sövények nem tartósak. —

3. Minő kellékekkel bírjanak az élősvények telepítésére használandó csemeték?

Élősvénynek csak oly csemeték alkalmasak, melyek tisztán csak magból eredve szabadban nőttek föl s különben egészségesek, erőteljesek, bírván egyszersmind dús lombozattal, s föltéve, hogy azok az átültetésnél meg nem sérültek. — Gyöngye, elnyomott, szerfölötti zárt állásban elcsenevészett, hibás vagy oly ültőnczök föl használása, melyek vastagsága azok korával ellentétben áll, csak idő és költség pazarlás lenne. —

4. Honnan szerezzük meg magunknak az élősvényekhez megkívántató ültőnczöket és miként?

Nem mindig, és kivált a lombos fáknál csak kivételképen fogna sikerülni, élősvények számára vadon nőtt ültőnczöket akkora mennyiségben és a fön elősorolt tulajdon mellett előteremteni, a legtöbb esetben tehát kénytelenek lennénk azokat tisztán e célra szánt faiskolákban növelni.

Nagyon kíváncsú lenne, ha a községek faiskoláinak telepítésénél tekintettel lennének arra is, hogy azokban kellő s elegendő élősvénynek való csemeték növeltessenek, mert így mezőgazdáinknak s földbirtokosainknak bő alkalom adatnék, magoknak a szükséges ültőnczöket ha mindjárt bizonyos ár mellett is megszerezhetni, mi által nemcsak az élősvények telepítése könnyítve lenne, hanem serkentésül is szolgálna arra, hogy azok az ültőnczök könnyű s biztos megszerezhetése mellett, men-
nél nagyobb elterjedést nyerjenek.

E kérdésről szólva, igen helyén volna itten azon eljárásról is szólni, melyet követnünk kéne ültőnczök nevelése alkalmával tisztán e célra berendezett faiskolákban, de miután rövid vázlatokban adandó utasi-

tás célhoz nem vezetne helyszüke miatt pedig itten abba kimerítően be-
lebocsátkozni nem lehet, — kénytelen vagyok e lapok tisztelt olvasóit az
„Erdészeti Lapok“ 1863-diki folyamának II., III. és IV-dik füzetében
megjelent s a faiskolákról kimerítőleg szóló czikre utalni.

Egyről azonban álljon itt azon rövid megjegyzés, hogy az élősövény
csemetéknek szánt ágyakat a faiskolában nagyon mélyre ne ássuk, mert
az ültőnczök abban nagyon hosszú gyökeret ha tanának, mi az átültetést
nehezitené; valamint hogy a faiskolákban mindig elegendő iskolázott,
az az oly ültőnczökkel birjunk, melyek már többször átültetettek, mint-
hogy a végleges kiültetésre így előkészített ültőnczök igen sok előny-
nyel birnak. —

5. Miként kell a talajt élősövények telepítésére előkészíteni?

Legelső teendők:

az élősövény vonalának megjelölése. Ez a vonalok
kijelölésénél (kiczövekelésénél) egyáltalában követni szokott mód szerint
megy véghez, azon megjegyzéssel, hogy költség kiméltetés szempontjából
arra vigyázunk, hogy a vonal lehető kevésbé legyen töredezet s hogy
a körülmények szerint mennél hosszabb s egyenesebb irányban vezet-
tessék s nem kanyargósan, a mi a telepítési munkálatokat is nehezitené.

Második teendők:

a talaj megmunkálása. Az élősövények hosszvonalán végig
fől kell mindenek előtt a talajt törni és pedig jó mélyen.

E célra egy 3—4 láb széles, és laza termékeny földnél $1\frac{1}{2}$ —2
láb mély árkot ásunk mely tömött agyagban 1 lábbal sőt még ennél is
mélyebb. Lúczfenyő ültőnczök számára elég azt $1\frac{1}{2}$ lábnyira ásni be a
földbe. A kiásott földnek felső rétegét az alsótól külön rakjuk, azért,
hogy midőn az árkot újból betöltjük, a felső jobb földet annak fenekére
fektetni lehessen. Ez eljárás kielégítő akkor, ha a talaj minősége a be-
ültetendő fánemnek egyáltalában meg felel, midőn is tehát a forgatáson
kívül egyebet tennünk nem, kell mint csak a földet az abban netalán
rejlő gyökerektől sat. megtisztítani.

Ha azonban a talaj a beültetendő fánem számára már előre alkalmatlannak mutatkoznék, akkor mi sem maradna hátra, mint azt, még mielőtt az árkot betöltöttük volna, megjavítani.

E célra, ha a talaj igen agyagos, akkor homokot keverünk bele; ha pedig ellenkezőleg igen laza, agyaggai elegyítjük.

Terméketlenebb talaj közé trágyát teszünk p. gyepphamut, erdőföldet, kiszáritott iszapot, vagy komposzt trágyát, sat. mely utóbbi földdel elegyített növények elrothadásából ered.

Ha azonban a talaj annyira terméketlen lenne és silány, hogy azt formaszerűleg kéne meg trágyázni, akkor a trágyát fektessük az árok fenekére hogy míg végkép el nem korhadt az ültőnczök gyökereivel érintkezésbe ne jöhessen. —

Ha az árkot újból behánytuk, ki kell annak fölületét egyengetni.

Ha az ültetést még ősszel akarnánk létre hozni, akkor a talaj főntebbi megmunkálását röviddel azelőtt visszük véghez; ha pedig csak tavasszal ültetnénk, akkor azt az árok kiásásának már ősszel meg kell előzni, hogy a télen át szabadon feküdt talajban rejlő trágyaanyagok a fagy által föl oldva, azt annál termékenyebbé tegyék. —

Harmadik teendők:

egy védkerítés előállítása. Hogy az élősvényt első években főleg a legelőmarha vagy más megsértések ellen megvédhessük, szükséges azt védkerítéssel ellátni.

E védkerítés minősége attól függ, hogy minő a kár, melynek az élősvény ki lehet téve.

A védkerítést megkészítjük még mielőtt az ültetéshez hozzáfognánk és rendesen néhány lábnyira állítjuk föl azt az élősvény közvetlen vonalától és pedig nem csak azért oly távol, hogy ezt túlfölött be ne árnyékolja, hanem azért is, hogy általa az ültetési munkálatoknál hátráltatva ne legyünk.

Ha az élősvény telepítendő vonalának hosszában már valami régi kerítés állna, akkor az ültetést egyszerűn annak külső vagy belső oldala hosszában folytattjuk végig, szolgálván így a régi kerítés egyszersmind védkerítés gyanánt, kivéven, ha az élősvény közvetlenül annak helyére

lenne ültetendő, mely esetben mi sem maradna hátra, mint a régi kerítést le szedni és azt pár lábnyira újból fölállítani.

A védkerítésnek mindaddig fönnt kell állania, míg az élősövény tökéleteséget ért és azt nélkülözni képes. (Vége következik.)

A csererdőről.

Irta Illés Nándor.

(Vége.)

A cser szárítása.

Ez a legfontosabb teendő, s a legkisebb hanyagság e tekintetben az áru értékére a legkárosabb befolyással van. Nem lehet tehát eléggé csererdőbirtokosainknak e tekintetben vigyázatot ajánlani.

A csernek igen árt az eső; ezt könnyű belátni, mert hékban hántás idején a nedvek úgy is fel vannak oldva, az eső tehát még jobban felhigítja azokat és kimossa.

Szabály tehát az: mennél kevesebbet éri a friss hántott csert eső, és mennél hamarébb szárad az ki, annál jobb.

Az alig hántott csernek az eső inkább árt, mint annak, a mely már meg szikkadt, s a gyors száradás azért előnyös, mert a tavaszi meleg behatása mellett erjedés áll be, a midőn a fehérsye mint élesztő működven a cser savat könnyen gallus-savá változtatja át.

Ennél fogva főfeladat az: a csert oly módon szárítani, hogy az oly gyakori tavaszi eső mennél kevésbé érhesse és hogy a szárítás még is mennél kevesebbe kerüljön. Sok nehézséggel van az összekötni, a mi annál érezhetőbb, mert esős tavaszon a héj könnyen megpenészedik, a mi a cser jószágára és kinézésére igen károsan hat.

A szárítás következő két módja a leghelyesebb és általá-